

Albay Mehmet Şefik Aker (1877/1888-1964)

Resmi kayıtlara göre 1877 yılında Manastır'da Kesriye'de ancak ailesindeki nüfus kaydı suretine göre 1 Ağustos 1878 tarihinde Makedonya'da Gevgeli kasabasında doğdu. Şefik Bey, ilkokulu Gevgeli'de bulunan mahalle mektebinde okudu. Babasının da isteği üzerine 1891'de Selanik Askeri Rüştiyesine kayıt oldu. Burada Mustafa Kemal ile okul arkadaşlığı yaptı. 28 Nisan 1894 yılında girdiği Harp Okulundan 17 Ağustos 1896'da teğmen rütbesiyle mezun olduktan sonra 3. Ordu emrine atandı. Çeşitli başarılı askeri görevlerin ardından, üsteğmenliği atlayarak 8 Mart 1900'de yüzbaşı, 25 Eylül 1905'te kıdemli yüzbaşı, 18 Temmuz 1908'de binbaşı oldu. 29 Kasım 1914'te yarbaylığa terfi etti. Yarbay M. Şefik Bey, Çanakkale Muharebeleri'nde önce 27. Alay Komutanı olarak görev yaptı. Denizden Çanakkale'yi geçemeyen İngiliz ve Fransızlar kara harekâtına başladılar. Yarbay M. Şefik Bey'in komutasındaki 27. Alay, 25 Nisan 1915 sabahı Arıburnu'nda karaya çıkan düşman kuvvetlerine karşı kahramanca mücadele ederek düşman birliklerinin ilerlemesini geciktirdi. Yarbay M. Şefik Bey 8 Ağustos 1915'te Yarbay Mustafa Kemal Bey'in (Atatürk) yerine 19. Tümen Komutanı olarak göreve başladı. Bu görevdeyken Galiçya Cephesi'ne gönderildi. Yurda döndükten sonra 7 Ekim 1916'da İzmir Tümeni Askerlik Dairesi Başkanı oldu. Bu görevdeyken rütbesi 14 Aralık 1916'da albaylığa yükseltildi. 28 Ocak 1917'de 59. Tümen Komutanı, 19 Temmuz 1917'de 49. Tümen Komutanı, 24 Temmuz'da becayişle 57. Tümen Komutanı oldu. 24 Ekim'de ek görev olarak 8. Ordu'ya bağlı 21. Kolordu'nun komutan vekilliği görevi kendisine verildi. Daha sonra da 57. Tümen ile beraber İzmir Güney Cephesi (Menderesler Grubu) Komutanı olarak atandı.

Mehmet Şefik (Aker) Bey

Albay Mehmet Şefik Bey, Milli Mücadele'nin başlarında önemli ve kritik görevleri başarıyla yerine getirmiş bir Türk subayıdır. İtilaf Devletleri, Mondros Mütarekesi şartları gereğince tümenindeki silah ve cephanenin kendilerine teslim edilmesi için 57. Tümen Komutanı Albay M. Şefik Bey'e baskı yapmaya başladılar. Öte yandan İzmir'i işgal eden Yunanlıların Aydın'a yaklaşımları üzerine 57. Tümendeki firarlar arttı. Firari askerleri geri çevirmek ve askerlerin morallerinin daha fazla bozulmasının önüne geçmek için 19 Mayıs 1919'da bağlı birlik komutanlarına bir genelge yolladı. Bu genelgeyle; firar eden askerlerin devriyeler çıkartılarak yakalanmasını, firari askerlerin görüldükleri yerde "Dur!" ikazıyla uyarılmasını ve uymayanlara tereddütsüz ateş edilmesini bildirdi. Tümenini kontrol altında tutmak ve genişleyen Yunan işgaline karşı daha sağlam savunma hattı oluşturmak amacıyla 22 Mayıs 1919'da komutanlığını yaptığı 57. Tümen Komutanlığı'nın Karargâhını Çine'ye taşıma kararı aldı.

Albay Şefik Bey Çine'de askerlerin ve gönüllü sivillerin katılımıyla Kuvâ-yı Milliye'nin kurulması için büyük gayret sarf etti. Üst makamların da onayını aldıktan sonra özellikle bölgede kendi vatandaşlarına karşı eşkıyalık yapan Efe ve zeybeklerin Kuvâ-yı Milliye birlikleriyle birlikte Yunanlılara karşı savaşması için ikna görüşmeleri yaptı. Bunda da başarılı oldu. 5/6 Haziran 1919 gecesi Çine Askerlik Şubesi'nde görüştüğü Yörük Ali Efe'nin kendisine verdiği cevap

tarihi olduğu kadar pek çok efe ve zeybeğin de görüşünü yansıtıyordu: *Bey amca, sen hiç merak etme. Allah'ın izniyle biz hemen yarın Bismillah deyip çıkacağız. Bundan sonra işimiz Yunan ile uğraşmak olacaktır. Milleti hep eşraf aldattı. Yoksa biz şimdiye kadar hiç durmazdık. Biz çıkalım arkamızdan millet gelir. Sen hiç merak etme. Bize yalnız silah, cephane ve zabıt ver. Nasıl emredersen senin sözünü tutacağız.*

Muğla Sancağı'nda milli teşkilatlanmanın tamamlanması için Mustafa Kemal Paşa ile iş birliği ve irtibat halinde çalışmaktayken yaşanan üzücü bir olay Albay Mehmet Şefik Bey'in askeri kariyerini olumsuz etkiledi. Albay Mehmet Şefik Bey, Demirci Mehmet Efe'nin Sökeli Ali Efe ile bazı adamlarının öldürülmesi üzerine Denizli'yi basarak 60 kişiyi suçlu oldukları iddiasıyla öldürmesiyle sonuçlanan "Denizli Hadisesi"nde (8 Temmuz 1920) sorumlu bulundu. 26 Temmuz 1920 tarihinde Eskişehir'deki 56. Tümen Komutanlığına tayin edildi. Albay Tefvik Bey'in Demirci tarafından şehit edilmesine engel olamadığı gerekçesiyle hakkında soruşturma açıldı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bazı milletvekillerinin sert eleştirilere maruz kaldı. Albay Şefik Bey, Ankara'ya giderek 21 Ağustos 1920 tarihinde Meclis Araştırma Komisyonu'na bir dilekçe verdi. Mustafa Kemal Paşa, Meclis'te yaptığı konuşmada Denizli Hadisesi'nde sorumlu olarak Albay Şefik'in gösterilmesinin doğru olamayacağını belirtti. Mustafa Kemal Paşa, "Araştırma Komisyonun meseleyle yakından ilgilendiğini ve yaptıkları çalışmalar neticesinde Şefik Bey'in mümkün olan ve alınabilecek tüm tedbirleri aldığını, bundan dolayı da hiçbir kusurunun olmadığını rapor edildiğini" söyleyerek Şefik Bey'i savundu.

Denizli hadisesinin ardından 56. Tümen Komutanlığına atanan Mehmet Şefik Bey, ek görev olarak da Konya Takip Müfrezesi Kumandanlığı'na tayin edildi. Bu görevdeyken, Mustafa Kemal Paşa tarafından bizzat Konya'da çıkan Delibaş İsyanını bastırma görevi verildi. Takip Müfrezesi Kumandanı olarak bu isyanın bastırılmasında Refet Paşa ile beraber harekâtı birlikte sevk ve idare etti. Mehmet Şefik Bey, komutasındaki Takip Müfrezesi, Delibaş Mehmet isyanından sonra irili ufaklı birçok isyan ve eşkıyalık olaylarını bastırdı. Şefik Bey, bu görevini yerine getirdikten sonra 1 Mart 1921'de 6. Tümen ve sonra Dinar-Menderes Havalisi Kumandanlığı yaptı. 14 Haziran 1921'de Antalya ve Havalisi Komutanı oldu.

Millî Mücadele Döneminde İtalyanlarla da yakın ilişki içerisinde olan Albay M. Şefik Bey, İtalyanların haksız işgallerini her fırsatta protesto etti. İşgalinden hemen sonra Antalya'ya giden Albay Şefik, işgali protesto ettiği gibi İtalyanların işgallerini Burdur istikametine doğru genişletmelerini önlemeye çalıştı. Komutanlığını yaptığı 57. Tümen bölgesindeki İtalyan işgallerini de enerjik bir şekilde protesto etti. Bununla birlikte İtalyanların zaaflarından faydalanmak için ilişkilerini belli bir mesafede sürdürmeye önem verdi. Antalya'da görev yaptığı dönemde de İtalyanlardan silah ve cephane satın alınmasında hizmetlerde bulundu. İtalyan arşiv belgelerinde ve kendisini tanıyan bazı İtalyan yazarların kitaplarında, Albay Mehmet Şefik Bey'in kararlı tutumundan şikâyet edilmekle birlikte kendisine saygı duyulduğu anlaşılmaktadır.

24 Kasım 1921'de 7. Tümen Komutanlığına atandı. 9 Mayıs 1922'de merkezi Konya'da olan ve Garp Cephesi ne bağlı Özel Askeri Mahkeme Başkanlığı yaptı. Daha sonra 11 Eylül 1922'de Elâzığ'da bulunan 11. Kolordu Asker Alma Heyeti Başkanlığı'nı yürüttü. Elâzığ'daki Asker Alma Heyeti Başkanlığı'nın lağvedilmesi üzerine 2 yıl boşa kalan Mehmet Şefik Bey, 28 Ocak 1924 tarihinde Millî Savunma Bakanlığı 2 Numaralı İstanbul Üstsubay ve Subay Asker Alma Mahkemesi Üyeliğine atandı. Bu görevi altı yıl yapan Şefik Bey, 25 Şubat 1931'de kendi isteğiyle emekliye ayrıldı. Emeklilik hayatını Antalya ve İstanbul'da geçiren Mehmet Şefik Bey, belgelerle zenginleştirdiği kitaplar yazdı.

Mehmet Şefik Bey, 1962 yılında dilinin altında çıkan bir yaranın tedavisi için gittiği hastanede kanser olduğunu

öğrendi. Kızı Feriha Hanım babasını tedavi için Londra'ya götürdü. Fakat tedaviden iyi sonuçlar alınamadı. 1964 yılında Türkiye'ye dönen Albay Mehmet Şefik Aker, 6 Şubat 1964 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Naaşı İstanbul Feriköy Mezarlığı'na defnedildi

Albay Mehmet Şefik Bey, 1896 Osmanlı-Yunan; 1911-1912 Osmanlı-İtalyan; 1912-1913 Balkan; 1914-1918 Birinci Dünya ve 1919-1922 İstiklâl savaşlarına katıldı. Askerlik hayatı boyunca muhtelif madalyalar aldı. 1898'de Yunan Muharebe Madalyası, 1899'da Beşinci Dereceden Mecidî Nişanı, 1900'de Liyakat Madalyası, 1915'de Çanakkale Cephesi'ndeki hizmetlerinden dolayı Muharebe Gümüş Liyakat Madalyası verildi. Ayrıca Galiçya Cephesi sırasında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu tarafından nişan ve madalyayla taltif edildi. İstiklal Savaşı'nda gösterdiği kahramanlıklarından dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kendisine İstiklal Madalyası verildi.

Emeklilik yıllarında Aker soyadını alan Mehmet Şefik Bey, katıldığı savaşlarla ilgili eserler kaleme almıştır. Askeri Mecmua'nın ekleri olarak yayınlanan ilk eseri 1935'te basılan "Çanakkale Arburnu Savaşları ve 27. Alay" adlı başlıklı kitabıdır. Bu kitapta Çanakkale Cephesi'ndeki hatıralarını toplamıştır. Pek çok belgeye yer verdiği Milli Mücadele'deki hatıralarını ise "İstiklal Harbi'nde, Büyük Harbin Mütarekesinden 1336 (1920) Senesi Sonuna Kadar 57. Tümen ve Aydın Millî Cidali" başlığıyla üç cilt olarak yayınladı. Bu eser, Genelkurmay Başkanlığı Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı tarafından sadeleştirilerek ve tek cilt olarak yeniden basıldı: (M. Şefik Aker, 57'nci Tümen ve Aydın Millî Mücadelesi 1918-1920, Yayına Hazırlayanlar: Ahmet Tetik-Ayşe Seven-Yüksel Canbaz, Ankara, Genelkurmay Başkanlığı Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayını, 2006).

Mevlüt ÇELEBİ

KAYNAKÇA

AKER, M. Şefik, **İstiklâl Harbi'nde 57. Tümen ve Aydın Millî Cidali**, Cilt: I-II-III, Askeri Matbaa, İstanbul 1937.

Birinci Dünya Savaşı'na Katılan Alay ve Daha Üst Kademedeki Komutanların Biyografileri, Cilt: II, Yayına Hazırlayanlar: Hülya Toker-Nurcan Aslan, Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayını, Ankara 2009.

ÇELEBİ, Mevlüt, **Millî Mücadele Döneminde Türk-İtalyan İlişkileri**, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 2002.

ERDEMİR, Lokman, "Çanakkale Muharebeleri'nde 27. Alay Komutanı Yarbay Mehmet Şefik (Aker) Bey", **Çanakkale Muharebeleri'nin İdaresi Komutanlar ve Stratejiler**, Editörler: Lokman Erdemir-Kürşat Solak, Çanakkale, Çanakkale Valiliği Yayınları, Çanakkale 2015, s. 219-228.

KAPLAN, Çetin, **Mehmet Şefik (Aker) Bey: Çanakkale ve Galiçya Cepheleindeki ve Türk İstiklal Harbindeki Faaliyetleri (1915-1922)**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2019.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/albay-mehmet-sefik-aker-1877-1888-1964/?pdf=5744> adresinden erişilmiştir